

SLOVNÍČEK POJMŮ Z OBLASTI BIBLICKÉ PASTORACE A KATECHEZE

Hermeneutika

je ve filosofii a teologii nauka o principech a metodách výkladu, o porozumění jazyku, textu a výroku. V biblických vědách odůvodňuje postupy, přístupy a metody vědecké exegeze i práce s Bibli v rámci biblické pastorace. Doporučená literatura: POKORNÝ, Petr. *Hermeneutika jako teorie porozumění: od základních otázek jazyka k výkladu bible*. Praha: Vyšehrad, 2005.

Exegeze

je vědecký výklad biblického textu na základě hermeneutických principů. Uplatňuje se v něm například textová kritika, literární kritika, dějiny formy, dějiny tradování, kritika redakce, filologie, biblická archeologie, komparativní religionistika.

Doporučená literatura:

PAPEŽSKÁ BIBLICKÁ KOMISE. *Výklad Bible v církvi*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2007.

OEMING, Manfred. *Úvod do biblické hermeneutiky, Cesty k pochopení textu*. Praha: Vyšehrad, 2001.

K termínu exegeze: HŘEBÍK, Josef. *Jak zacházet se starozákonními texty*. Praha: Pastorační středisko AP, 2005.

Poznámka: V katechezi je třeba dát pozor na riziko tzv. **eisegeze**. Eisegezí označujeme vkládání vlastního výkladu do biblického textu (např. svého prožitku či výkladu autora duchovní literatury, psychologa náboženství, ...). V tomto případě namísto hledání Božího poselství pro mne dochází k jeho ztotožňování s výsledkem subjektivní úvahy. Biblický text zde nepromlouvá sám, ale je instrumentalizován čili je použit jako prostředek k potvrzení lidské úvahy.

Biblická pastorace

je podíl na pastýřské službě církve, který uplatňuje především Písmo svaté jako působivý prostředek této služby.

Dialogický charakter Božího slova

Vykladatel – odborník (exegeta) i člověk zapojený do biblické pastorace musí dbát na to, že Boží slovo informuje, zjevuje a vyzývá.

Biblický apoštolát

je činnost vykonávaná z pověření církve, jejímž obsahem je šíření Písma svatého všem lidem a uvádění čtenářů do správného porozumění biblickým textům.

Katolická biblická federace

je celosvětové sdružení katolických institucí, které se věnují biblickému apoštolátu (www.c-b-f.org).

Přístupy k Bibli v katechezi:

Biblická katecheze

Ve vlastním slova smyslu znamená různé formy katecheze, která předcházela vzniku biblických spisů. Odkazy na její existenci nalézáme v některých biblických spisech (např. L 1,1–2; 1 J 1,1–2). Zjednodušeně lze říci, že biblická katecheze přispěla ke vzniku mnoha spisů Nového zákona v tom rozsahu, jak je známe dnes.

Katecheze o Bibli

Její předmětem je Bible jako taková a účelem její (hlubší) znalost. Tato znalost je důležitým předpokladem zodpovědného zabývání se Bibli ve společenství věřících, z nichž mnozí mají své otázky a chtějí znát odpověď. Úkolem katecheze o Bibli je zprostředkovat jejím čtenářům znalosti, s jejichž pomocí budou chápat Bibli (či její jednotlivé části) správným způsobem.

Katecheze s biblickým textem

Katecheze s textem Písma svatého je konkrétním typem pomoci zrání víry jak jednotlivců, tak celých společenství, a to díky Bibli jako specifickému znamení Božího slova v lidské řeči. Katecheze s biblickým textem pomáhá člověku objevit poselství tohoto textu, aplikovat je na současné okolnosti a vyjádřit je jazykem uzpůsobeným současné době.

Kompetence katechetů

Vzhledem ke své službě Božímu slovu by katecheta měl disponovat třemi kompetencemi: exegetickou, duchovní a komunikativní. V **exegetické kompetenci** se jedná o schopnost vystihnout poselství biblického textu pozná(vá)ním způsobu, jak je vyjadřován (Např. událostí zvěstování Panně Marii Bible říká: Bůh má s Marií svůj plán. Ten je vyjádřen prostřednictvím proroctví o blízkém příchodu Mesiáše, které vyslovil anděl s použitím výrazů a postav ze Starého Zákona).

Duchovní kompetence znamená schopnost komunikovat s Bohem skrze Bibli. Každý biblický příběh je – ať přímo či nepřímo – pozváním, abychom do něho sami vstoupili, pochopitelně různým způsobem a podle možností, a tak znovu prožili to, či sami se podíleli na tom, o čem vypráví. Bible se katechetovi stává knihou k meditaci a k modlitbě.

Komunikativní kompetence se týká schopnosti umožnit biblickému textu stát se slovem, které osloví i druhé, neboli ozřejmit jim jeho význam pro ně v dnešní době. K tomu je zapotřebí: rozlišit v biblickém poselství jeho podstatné body; aplikovat je na současné okolnosti a vyjádřit je dnešním jazykem. Tím přispívá katecheta k tomu, aby katechizovaný člověk: mohl správně porozumět, o co jde; mohl odhalit v biblickém poselství odpověď na své aktuální otázky; nechal vstoupit takto aktualizované poselství do své osobní konkrétní situace, do svého „životního prostředí“.

připravili Marie Zimmermannová a Petr Chalupa

INFORMACE O PŘEDPLATNÉM

První číslo časopisu *Cesty katecheze* bylo vydáno jako nabídkové a bylo rozesláno prostřednictvím diecézních katechetických center kněžím, jáhňům a katechetům, kteří se ve farnostech věnují katechetické činnosti. Časopis je určen i dalším zájemcům o obnovu katecheze a vyučování náboženství. Pokud vás časopis zaujal a chcete ho pravidelně odebírat, přihlašte se, prosíme, některým z níže uvedených způsobů:

– Vyplněním formuláře v rubrice „Předplatné“ na www.cestykatecheze.cz

– E-mailem na adresu: predplatne@cestykatecheze.cz

– SMS zprávou na tel.: 739 344 194 ve tvaru: CK jméno, adresa, počet kusů (Např.: CK Mgr. Alena Nováková, Hornická 22, 530 02 Pardubice, ks 1)

– Poštou na adresu: Arcibiskupství olomoucké, Centrum pro katechezi, Biskupské náměstí 2, 771 01 Olomouc

Výše předplatného: 190 Kč – běžné předplatné, 250 Kč – dárcovské předplatné, 100 Kč – snížené předplatné (po domluvě s redakcí)

Po uhrazení předplatného budete pravidelně dostávat časopis na vaši adresu. Preferujeme zasílání na individuální adresy (vzhledem k ceně poštovního). Distribuční službu bude zajišťovat Matice cyrilometodějská v Olomouci.

Všem předplatitelům srdečně děkujeme.
Redakce